EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 15.7.2024
COM(2024) 291 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju in uporabi členov 4 in 5 Direktive (EU) 2015/1794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. oktobra 2015 o spremembi direktiv 2008/94/ES, 2009/38/ES in 2002/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv Sveta 98/59/ES in 2001/23/ES v zvezi s pomorščaki

1. Uvod

To poročilo se nanaša na izvajanje in uporabo dveh posebnih določb Direktive (EU) 2015/1794[1] (v nadaljnjem besedilu: Direktiva), v skladu s katerima so bili pomorščaki[2] vključeni na področje uporabe Direktive 98/59/ES[3] o kolektivnih odpustih (v nadaljnjem besedilu: direktiva o kolektivnih odpustih) in Direktive 2001/23/ES[4] o prenosu podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov (v nadaljnjem besedilu: direktiva o prenosu podjetij).

Z Direktivo so bili pomorščaki vključeni na področje uporabe petih direktiv o delovnem pravu[5], ki se prej zanje niso uporabljale. V skladu s členom 7 Direktive mora Komisija po posvetovanju z državami članicami in socialnimi partnerji na ravni EU Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o izvajanju in uporabi člena 4 (spremembe direktive o kolektivnih odpustih) in člena 5 (spremembe direktive o prenosu podjetij).

Poročilo temelji predvsem na informacijah, ki so jih v vprašalniku o izvajanju in praktični uporabi Direktive zagotovili države članice in sektorski socialni partnerji na ravni EU[6]. Za dopolnitev slike stanja so te informacije po potrebi dopolnjene z informacijami iz strokovnih analiz skladnosti nacionalnih določb z Direktivo in informacijami, pridobljenimi v okviru preiskav, ki jih je izvedla sama Komisija.

1.1 Ozadje in okvir

EU je z leti sprejela številne direktive na področju delovnega prava. Njihov glavni cilj je preprečiti, da bi zaradi vzpostavitve in dokončnega oblikovanja enotnega trga prišlo do znižanja delovnih standardov ali izkrivljanja konkurence, ter izboljšati življenjske in delovne razmere v EU. Direktive se na splošno uporabljajo za vse sektorje dejavnosti in vse kategorije delavcev, vendar se več od njih ni uporabljalo za različne vrste pomorščakov[7] oziroma je dopuščalo, da države članice pomorščake

---

1 Direktiva (EU) 2015/1794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. oktobra 2015 o spremembi direktiv 2008/94/ES, 2009/38/ES in 2002/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv Sveta 98/59/ES in 2001/23/ES v zvezi s pomorščaki (UL L 263, 8.10.2015, str. 1).

2 V tem poročilu se izraz „pomorščaki“ uporablja za to, kar prej ni bilo vključeno na področje uporabe direktiv, tj. za „posadke čezoceanskih ladij“ (v nadaljnjem besedilu: posadke morskih plovil) iz direktive o kolektivnih odpustih in „morska plovila“ iz direktive o prenosu podjetij. Izraz zajema osebje na krovu tako plovil trgovske mornarice kot ribiških plovil. V primeru, da je treba razlikovati med tema dvema sektorjema, je zadevni sektor izrecno poimenovan.

3 Direktiva Sveta 98/59/ES z 20. julija 1998 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi s kolektivnimi odpusti (UL L 225, 12.8.1998, str. 16).

4 Direktiva Sveta 2001/23/ES z dne 12. marca 2001 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z ohranjanjem pravic delavcev v primeru prenosa podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov (UL L 82, 22.3.2001, str. 16).

5 Poleg direktive o kolektivnih odpustih in direktive o prenosu podjetij:
- Direktiva 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca (UL L 283, 28.10.2008, str. 36),
- Direktiva 2009/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o ustanovitvi Evropskega sveta delavcev ali uvedbi postopka obveščanja in posvetovanja z delavci v družbah ali povezanih družbah na območju Skupnosti (Prenovitev) (UL L 122, 16.5.2009, str. 28),
- Direktiva 2002/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2002 o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci v Evropski skupnosti (UL L 80, 23.3.2002, str. 29).

6 Vprašalnik o upravljanju, poslan Združenju ladjarjev Evropske skupnosti (ECSA) in Združenju nacionalnih organizacij ribiških podjetij v Evropski uniji (Europêche); vprašalnik o delu, poslan Evropski federaciji delavcev v prometu (ETF).

7 Ribiči, plačani po deležu ulova, iz direktive o plačilni nesposobnosti, posadke trgovske mornarice iz direktive o evropskih svetih delavcev, posadke plovil, ki redno vozijo na odprtem morju, iz direktive o

izključijo z njihovega področja uporabe. Pomorščaki so bili iz navedenih petih direktiv izrecno izključeni. Posledično niso imeli enakega varstva kot delavci na kopnem v zvezi s plačilno nesposobnostjo, kolektivnimi odpusti in prenosom podjetij ter enakih pravic do ustanavljanja evropskih svetov delavcev ali do obveščenosti in posvetovanja z delodajalcem.

Direktiva (EU) 2015/1794 je bila sprejeta 6. oktobra 2015. Njen cilj je izboljšati raven varstva pomorščakov, uskladiti njihove socialne pravice in delovne pogoje ter tako povečati privlačnost njihovega poklica in zagotoviti enake konkurenčne pogoje v sektorju. Z Direktivo je bila dotedanja izključitev pomorščakov, omenjena zgoraj, odpravljena. Cilji Direktive so tudi: (i) zagotoviti, da finančno in upravno breme ladjarskih družb ostane sorazmerno z obsegom izboljšanja pravic delavcev; (ii) zaščititi cilj zvišanja stopnje zaposlenosti pomorščakov v EU in (iii) zmanjšati tveganje spremembe zastave (v primeru prepisa plovil iz nacionalnih registrov v drugo državo z namenom izogibanja stroškom in omejitvam). V Direktivi se upoštevajo posebna narava poklica pomorščakov in spremembe na področju značilnosti sektorja, kot sta pogosta prodaja plovil in prodaja družb, ki upravljajo samo eno plovilo.

2. Izvajanje členov 4 in 5

Države članice so morale Direktivo prenesti do 10. oktobra 2017[8], vse države članice pa so poročale o ukrepih za prenos, tudi v zvezi s členoma 4 in 5[9].

2.1 Vsebina in cilj člena 4

Člen 4 Direktive spreminja direktivo o kolektivnih odpustih. Namen direktive o kolektivnih odpustih je delavce v primeru kolektivnih odpustov zaščititi s postopki informiranja, posvetovanja in obveščanja, ki jih morajo upoštevati delodajalci. Delodajalec, ki razmišlja o kolektivnih odpustih, mora o tem obvestiti predstavnike delavcev in se z njimi posvetovati. Cilj je preučiti, kako bi se bilo mogoče izogniti kolektivnim odpustom ali zmanjšanju števila prizadetih delavcev, in ublažiti posledice z izvajanjem spremljajočih socialnih ukrepov. Ti ukrepi lahko vključujejo pomoč pri prezaposlitvi ali preusposabljanju odpuščenih delavcev. V direktivi o kolektivnih odpustih je določeno tudi, da je treba o načrtovanih kolektivnih odpustih uradno obvestiti pristojni javni organ in da se lahko odpusti izvedejo šele po preteku 30 dni od takega uradnega obvestila.

V členu 4(1) Direktive je določeno, da se v členu 1(2) direktive o kolektivnih odpustih črta točka (c). V skladu z navedeno točko se direktiva o kolektivnih odpustih ni uporabljala za posadke morskih plovil, pri čemer pa imajo države članice na podlagi člena 5 navedene direktive možnost, da uporabijo ali sprejmejo pravila, ki so za delavce ugodnejša. Države članice so se torej lahko pred prenosom Direktive odločile, ali bodo posadke morskih plovil izključile s področja uporabe zakonodaje, namenjene prenosu direktive o kolektivnih odpustih.

Poleg tega je v členu 4(2) Direktive določeno, da se v člen 3(1) direktive o kolektivnih odpustih vstavi nov pododstavek o postopku uradnega obveščanja, ki se glasi:

> *Kadar se načrtovani kolektivni odpusti nanašajo na člane posadke morskega plovila, delodajalec uradno obvesti pristojni organ države, pod zastavo katere plovilo pluje.*

---

obveščanju in posvetovanju, posadke morskih plovil iz direktive o kolektivnih odpustih in morska plovila iz direktive o prenosu podjetij.

8 Člen 8(1).

9 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/NIM/?uri=CELEX:32015L1794

Postopek uradnega obveščanja iz členov 3 in 4 direktive o kolektivnih odpustih pristojnemu organu omogoča, da poišče rešitve za težave, ki bi jih lahko povzročili načrtovani odpusti, na primer z blažitvijo socialno-ekonomskih učinkov masovnega odpuščanja na določenem področju ali v določenem sektorju. Besedilo, vstavljeno s členom 4(2) Direktive, odraža posebno naravo poklica pomorščaka, saj je v njem določeno, da je treba uradno obvestiti pristojni organ države zastave. Komisija je v svojem predlogu navedla, da je to pojasnilo potrebno zaradi možnega soobstoja pogodb o zaposlitvi na podlagi različnih nacionalnih zakonodaj[10].

2.2 Odgovori držav članic o izvajanju člena 4

2.2.1 Člen 4(1): odprava izključitve

Posadke morskih plovil je iz svoje nacionalne zakonodaje o kolektivnih odpustih predhodno izključilo 11 držav članic (BE, DK, DE, IE, EL, EE, CY, LV, LU, MT, SK[11]). Vse navedene države članice so svojo nacionalno zakonodajo spremenile, da bi to izključitev odpravile in posadke morskih plovil v skladu s členom 4(1) Direktive vključile na področje uporabe sistema, ki ureja kolektivne odpuste.

Šestnajst držav članic (BG, CZ, ES, FR, HR, IT, LT, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, FI, SE) posadk morskih plovil nikoli ni izključilo, zato jim svoje nacionalne zakonodaje ni bilo treba spremeniti, da bi te posadke vključile na področje uporabe direktive o kolektivnih odpustih.

2.2.2 Člen 4(2): uradno obveščanje pristojnega organa države zastave

Člen 4(2) Direktive, ki se nanaša na uradno obveščanje organa države, pod zastavo katere plovilo pluje, o načrtovanih odpustih je preneslo 13 držav članic (BE, DE, IE, EE, EL, IT, CY, LU, HU, MT, PL, RO, SK). Tri od teh držav članic (CY, HU, SK) so določbo prenesle dobesedno in določile, da je treba v primeru načrtovanih kolektivnih odpustov članov posadke morskih plovil o tem uradno obvestiti pristojni organ države zastave, pod katero plovilo pluje.

V preostalih desetih državah je bil pristojni organ, ki ga je treba uradno obvestiti, določen na različne načine, opisanih v nadaljevanju.

- Štiri države članice so določile, da je treba uradno obvestiti organ države zastave, vendar le v primeru plovil, ki plujejo: (i) pod zastavo druge države (EE), ki je pogodbenica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru; (ii) pod zastavo druge države članice EU (DE) ali (iii) pod njihovo zastavo (BE, PL).
- V Grčiji in na Malti morajo delodajalci o morebitnih načrtovanih kolektivnih odpustih članov posadke morskih plovil obvestiti lastne pristojne organe.
- V dveh državah članicah (LU, RO) je treba v primeru kolektivnih odpustov članov posadke morskih plovil izvesti dodatne ukrepe uradnega obveščanja. V Luksemburgu mora delodajalec uradno obvestiti tako svoj pristojni nacionalni organ kot tudi organe države zastave. V Romuniji je treba v primeru kolektivnih odpustov članov posadke morskega plovila uradno obvestiti tudi pristojni organ države zastave plovila.
- Irska razlikuje med primeri, v katerih plovilo pluje pod irsko zastavo, pri čemer je treba uradno obvestiti ministra za zaposlovanje in socialno zaščito, in primeri, v katerih plovilo

[10] COM(2013) 798 final z dne 18. novembra 2013, str. 10 (podrobna razlaga določb člena 4).

[11] Okrajšave, ki se v tem poročilu uporabljajo za države članice: BE (Belgija), BG (Bolgarija), CZ (Češka), DK (Danska), DE (Nemčija), EE (Estonija), IE (Irska), EL (Grčija), ES (Španija), FR (Francija), HR (Hrvaška), IT (Italija), CY (Ciper), LV (Latvija), LT (Litva), LU (Luksemburg), HU (Madžarska), MT (Malta), NL (Nizozemska), AT (Avstrija), PL (Poljska), PT (Portugalska), RO (Romunija), SI (Slovenija), SK (Slovaška), FI (Finska), SE (Švedska).

pluje pod zastavo druge države članice, pri čemer je treba uradno obvestiti pristojni organ zadevne druge države.

- Podobno mora delodajalec v Italiji v primeru načrtovanih kolektivnih odpustov članov posadke z italijanskim državljanstvom ali članov posadke, katerih delovno razmerje ureja italijanska zakonodaja, uradno obvestiti italijanski pristojni organ, v primeru članov posadke na plovilu, ki pluje pod zastavo, ki ni italijanska, pa pristojni organ zadevne tuje države.

Preostalih 14 držav članic (BG, CZ, DK, ES, FR, HR, LT, LV, NL, AT, PT, SI, FI, SE) svoje nacionalne zakonodaje v zvezi s tem ni spremenilo in torej ni določilo pristojnega organa, ki ga je treba uradno obvestiti v primeru načrtovanih kolektivnih odpustov članov posadke morskih plovil. Komisija razume, da se obstoječe nacionalne določbe, v skladu s katerimi mora delodajalec pristojni javni organ obvestiti o načrtovanih kolektivnih odpustih, uporabljajo tudi v primeru kolektivnih odpustov članov posadke morskih plovil. V teh državah članicah je bil člen 4(2) Direktive torej prenesen z določitvijo, da mora delodajalec o načrtovanih kolektivnih odpustih članov posadke morskih plovil uradno obvestiti tisti javni organ, ki ga je treba uradno obvestiti tudi v primeru kolektivnih odpustov vseh drugih delavcev.

2.3 Pripombe socialnih partnerjev v zvezi z izvajanjem člena 4

Kar zadeva delodajalce v pomorskem sektorju, Združenje ladjarjev Evropske skupnosti (ECSA) meni, da so člen 4 Direktive vse države članice zadovoljivo prenesle. Združenje Europêche, ki zastopa delodajalce v ribiškem sektorju, ni predložilo pripomb. Kar zadeva socialne partnerje, ki zastopajo delavce, Evropska federacija delavcev v prometu (ETF) ni mogla zagotoviti bistvenih informacij o prenosu v državah članicah, ker teh informacij od svojih članov ni prejela. Federacija ETF je bila sicer kritična do prenosa v Združenem kraljestvu[12], ki je bilo takrat država članica[13].

2.4 Vsebina in cilj člena 5

Člen 5 Direktive spreminja direktivo o prenosu podjetij. V direktivi o prenosu podjetij so določene pravice delavcev v primeru prenosa lastništva družbe, v kateri delajo, ter obveznosti prodajalca (odsvojitelja) in kupca (pridobitelja). Določeno je, da prenos družbe ne predstavlja podlage za odpuščanje in da zaposleni ohranijo svoje pravice in obveznosti, ki izhajajo iz obstoječe pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja. Določeno je tudi, da morata odsvojitelj in pridobitelj pred uvedbo spremembe v podjetju in sprejetjem ukrepov, ki vplivajo na delavce, pravočasno obvestiti predstavnike delavcev in se z njimi posvetovati.

Pred tem je bilo v členu 1(3) direktive o prenosu podjetij določeno, da se navedena direktiva ne uporablja za morska plovila, pri čemer pa je v členu 8 iste direktive izrecno določeno, da lahko države članice uporabijo ali sprejmejo pravila, ki so za delavce ugodnejša. Države članice so se torej lahko pred prenosom Direktive odločile, ali bodo morska plovila izključile s področja uporabe zakonodaje, namenjene prenosu direktive o prenosu podjetij.

V členu 5 Direktive je določeno, da se člen 1(3) direktive o prenosu podjetij nadomesti z naslednjim:

---

12 V Združenem kraljestvu mora delodajalec uradno obvestiti pristojni organ države, v kateri je plovilo registrirano (namesto državnega sekretarja).

13 Federacija ETF se je sklicevala na primer družbe P&O Ferries. Družba je bila ustanovljena v Združenem kraljestvu, o kolektivnih odpustih članov posadke na svojih potniških ladjah, ki plujejo pod ciprsko zastavo, pa je uradno obvestila ciprske organe. Po mnenju federacije ETF je to pokazalo, da bi morala obveznost uradnega obveščanja pristojnega javnega organa države zastave plovila o odpustih dopolnjevati, ne pa nadomeščati obveznost uradnega obveščanja pristojnega javnega organa države članice, iz katere pomorščaki delujejo.

Ta direktiva se uporablja za prenos morskega plovila, ki je del prenosa podjetja, obrata ali dela podjetja ali obrata v smislu odstavkov 1 in 2, pod pogojem, da se pridobitelj nahaja na območju ozemeljske veljavnosti Pogodbe, ali pod pogojem, da podjetje, obrat ali del podjetja ali obrata, ki se prenaša, ostaja na območju ozemeljske veljavnosti Pogodbe.

Ta direktiva se ne uporablja, kadar je predmet prenosa izključno eno ali več morskih plovil.

2.5 Odgovori držav članic o izvajanju člena 5

2.5.1 Člen 5, v katerem je določeno, da se nadomesti člen 1(3) direktive o prenosu podjetij – prvi pododstavek: odprava izključitve

Pred začetkom veljavnosti člena 5 Direktive je s področja uporabe svojih nacionalnih pravil o prenosu podjetij morska plovila izvzelo 11 držav članic (BE, DK, EE, IE, EL, CY, LU, MT, NL, RO, FI). Vse so svojo nacionalno zakonodajo spremenile, da bi na področje njene uporabe vključile morska plovila.

Šestnajst držav članic (BG, CZ, DE, ES, FR, HR, IT, LV, LT, HU, AT, PL, PT, SI, SK, SE) je v svojo zakonodajo o prenosu podjetij morska plovila že vključilo. Zato jim svoje zakonodaje ni bilo treba spremeniti, da bi na področje njene uporabe vključile morska plovila.

2.5.2 Člen 5, v katerem je določeno, da se nadomesti člen 1(3) direktive o prenosu podjetij – prvi pododstavek: ozemeljska veljavnost

Člen 5 državam članicam poleg tega omogoča, da ozemeljsko veljavnost pravil omejijo na prenose morskih plovil, pri katerih se kupec nahaja v EU ali pri katerih preneseno podjetje ostaja na območju ozemeljske veljavnost Pogodb.

To določbo je preneslo 13 držav članic, od teh jih je devet (BE, DK, IE, EL, EE, IT, LV, NL, RO) določbo preneslo dobesedno. Kar zadeva preostale štiri države članice, je Finska določila, da se pravice in obveznosti, ki izhajajo iz delovnega razmerja, ter ugodnosti zaposlenih prenesejo na novega lastnika podjetja, razen če ima prodajalec ali kupec sedež zunaj EU ali Evropskega gospodarskega prostora. Luksemburg in Malta sta ozemeljsko veljavnost omejili z določitvijo, da se mora kupec nahajati oziroma da mora podjetje ostati na njunem ozemlju. V Cipru je ta veljavnost omejena na ciprska morska plovila.

Preostalih 14 držav članic ozemeljske veljavnosti ni omejilo.

2.5.3 Člen 5, v katerem je določeno, da se nadomesti člen 1(3) direktive o prenosu podjetij – drugi pododstavek: izključitev prenosa, ki zajema izključno plovila

Drugi stavek besedila, vnesenega s členom 5, izključuje prenose, ki zajemajo izključno eno ali več morskih plovil.

To določbo je preneslo 13 držav članic (BE, DK, IE, EL, EE, IT, CY, LV, LU, MT, NL, PT, RO) in tako izključilo prenose, ki zajemajo izključno plovila. Štirinajst držav članic (BG, CZ, DE, ES, FR, HR, LT, HU, AT, PL, SI, SK, SE, FI) te določbe ni preneslo in torej iz zakonodaje, namenjene prenosu direktive o prenosu podjetij, ni izključilo prenosov, ki zajemajo izključno plovila.

2.6 Pripombe socialnih partnerjev v zvezi z izvajanjem člena 5

Kar zadeva delodajalce v pomorskem sektorju, združenje ECSA meni, da so člen 5 Direktive vse države članice zadovoljivo prenesle. Združenje Europêche, ki zastopa delodajalce v ribiškem sektorju, ni predložilo pripomb. Kar zadeva socialne partnerje, ki zastopajo delavce, federacija ETF ni

zagotovila bistvenih informacij o prenosu v državah članicah, ker teh informacij od svojih članov ni prejela.

3. Uporaba členov 4 in 5

Države članice in socialni partnerji so morali poleg informacij o svojih izvedbenih ukrepih zagotoviti tudi informacije o uporabi nacionalnih pravil, namenjenih prenosu členov 4 in 5.

3.1 Odgovori držav članic

3.1.1 Uradna obvestila o načrtovanih kolektivnih odpustih

Samo pet držav članic (FR, CY, LV, NL, FI) je navedlo, da so bili njihovi pristojni organi uradno obveščeni o načrtovanih kolektivnih odpustih članov posadke morskih plovil. Druge države članice s takimi primeri niso bile seznanjene (BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IE, EL, ES, IT, LT, LU, HU, MT, AT, PL, PT, RO, SI, SK), niso mogle razlikovati med poklici zaposlenih, v zvezi s katerimi je bilo predloženo uradno obvestilo o načrtovanem odpustu (HR), oziroma niso predložile nobenih informacij (SE).

V Franciji je bil pristojni nacionalni organ med letoma 2015 in 2020 uradno obveščen šestkrat.

Ciper je navedel, da je seznanjen z enim uradnim obvestilom v zvezi z družbo P&O Ferries s sedežem v Združenem kraljestvu. Družba je odpustila približno 800 pomorščakov, vključno s štirimi potniškimi ladjami, ki so plule pod ciprsko zastavo.

Latvija je poročala o enem uradnem obvestilu, ki je bilo predloženo leta 2022 in je zadevalo 125 zaposlenih.

Nizozemska je odgovorila, da je bilo leta 2020 zabeleženo eno uradno obvestilo v zvezi z delodajalcem s sedežem na Nizozemskem, ki je zadevalo 63 pomorščakov. Drugo uradno obvestilo, predloženo leta 2021, se je nanašalo na morska plovila, ki so plula pod nizozemsko zastavo, čeprav delodajalec ni imel sedeža na Nizozemskem, in zadevalo 28 pomorščakov.

Finska je seznanjena z uradnimi obvestili v zvezi s člani posadke morskih plovil, vendar ni imela dostopa do natančnih podatkov ali drugih informacij. Poleg tega je Finska pojasnila, da se nacionalne določbe o kolektivnih odpustih uporabljajo že v primeru, da delodajalec načrtuje odpust enega delavca.

Nobena država članica ni poročala o primerih, v katerih bi bil pristojni nacionalni organ uradno obveščen o načrtovanih kolektivnih odpustih članov posadke morskega plovila, ki pluje pod zastavo druge države članice.

3.1.2 Prenos podjetij, ki zajema morska plovila

Samo dve državi članici (BE, FI) sta bili seznanjeni s prenosi morskih plovil, ki so bili del prenosa v skladu z Direktivo. Belgija je navedla, da so socialni partnerji seznanjeni z enim primerom, v katerem je bilo z ene na drugo družbo prenesenih več plovil, Finska pa ni predložila nobenih dodatnih informacij. Dve državi članici (FR, SE) v zvezi s tem nista zagotovili informacij, Italija je navedla, da takih prenosov ni bilo, preostale države članice pa so navedle, da s takimi primeri niso seznanjene.

3.1.3 Sodni postopki

Države članice niso poročale o sodnih postopkih, ki bi potekali na nacionalnih sodiščih in bili povezani z nacionalnimi določbami, namenjenimi prenosu členov 4 in 5 Direktive.

3.1.4 Vpliv Direktive

Obveznost poročanja Komisije iz člena 7 Direktive je bila uvedena zlasti za oceno vpliva nove direktive na dve vprašanji: (i) spremembo zastave plovila in (ii) stopnjo zaposlenosti pomorščakov iz EU. Spremembe flote pod zastavo določene države članice lahko zagotovijo natančen pregled nad pojavom spremembe zastave. Stopnjo zaposlenosti v določenem sektorju je težje oceniti, vendar gibanje števila oseb, ki delajo kot pomorščaki, omogoča oblikovanje začasnih ugotovitev glede tega vprašanja.

3.1.4.1 Vpliv na število plovil, ki plujejo pod zastavo določene države članice

Iz odgovorov držav članic na splošno ni razvidno, da bi izvajanje členov 4 in 5 Direktive negativno vplivalo na število plovil, ki plujejo pod zastavo držav članic. To kaže, da začetek veljavnosti zadevnih dveh členov in njun prenos v državah članicah nista privedla do sprememb zastave.

Od držav članic, ki so svojo nacionalno zakonodajo, namenjeno prenosu direktive o kolektivnih odpustih, spremenile, da bi na področje njene uporabe vključile posadke morskih plovil, jih je le pet (BE, EE, EL, IT, PL) zabeležilo zmanjšanje števila morskih plovil, ki plujejo pod njihovo zastavo. Poleg teh petih držav članic je o zmanjšanju po vključitvi morskih plovil na področje uporabe zakonodaje, namenjene prenosu direktive o prenosu podjetij, poročala tudi Nizozemska.

Nekatere države članice so zagotovile podrobnejše informacije o zmanjšanju. Belgija je navedla, da se je število trgovskih plovil, registriranih v Belgiji, v več kot petih letih, tj. med letoma 2016 in 2022, le rahlo zmanjšalo, in sicer z 238 na 237, vendar se je bruto tonaža povečala s 7 750 000 bruto ton na 9 780 000 bruto ton. Število ribiških plovil države se je zmanjšalo, vendar Belgija ni navedla, za koliko. V Italiji se je število plovil trgovske mornarice, težjih od 100 bruto ton, med letoma 2017 in 2020 zmanjšalo za 8 % (s 1 448 na 1 334). Poljska je navedla, da se je med letoma 2015 in 2021 število plovil zmanjšalo s 151 na 134, bruto tonaža pa s približno 80 000 bruto ton na 69 000 bruto ton. Na Nizozemskem se je število plovil med letoma 2014 in 2021 zmanjšalo s 1 233 na 1 212. Te države članice sicer domnevajo, da ta trend ni povezan z začetkom veljavnosti Direktive, temveč da je posledica: (i) cenejše registracije plovil pod zastavami drugih držav (PL); (ii) boljših pogojev pri plovbi pod zastavo druge države (EE); (iii) sprememb zastave (NL) in (iv) dejstva, da so se številni zaščitni ukrepi, določeni v Direktivi, za člane posadke morskih plovil uporabljali že pred sprejetjem Direktive (IT).

Nasprotno pa sta Irska in Portugalska zabeležili povečanje števila morskih plovil, ki plujejo pod njunima zastavama. Podrobnih podatkov nista predložili, Irska pa ni navedla potencialnih razlogov za povečanje. Portugalska meni, da to povečanje ni povezano z začetkom veljavnosti Direktive, temveč domneva, da je povezano s poenostavitvijo pravne ureditve mednarodnega ladijskega registra Madeire iz leta 2015 in obstoječimi znižanji davkov.

Sedem držav članic, ki so posadke morskih plovil vključile na področje uporabe svoje zakonodaje, namenjene prenosu direktive o kolektivnih odpustih, je navedlo, da se število plovil, ki plujejo pod njihovo zastavo, ni spremenilo (DE, CY, MT, LV, LU, HU) oziroma da se ni bistveno spremenilo

(HR). Navedene države in Litva so navedle, da vključitev morskih plovil na področje uporabe zakonodaje, namenjene prenosu direktive o prenosu podjetij, ni povzročila sprememb.

Tri države članice (BG, DK, LT) so navedle, da v zvezi z vključitvijo posadk morskih plovil v pravila o kolektivnih odpustih nimajo podatkov. Štiri države članice (BG, DK, RO, SK) so navedle, da nimajo podatkov niti v zvezi z vključitvijo morskih plovil v zakonodajo o prenosu podjetij. Sedem držav članic, ki pomorščakov predhodno niso izključile iz nacionalne zakonodaje, namenjene prenosu direktive o kolektivnih odpustih (ES, FR, NL, RO, SI, SE), in pet držav članic, ki morskih plovil predhodno niso izključile iz nacionalne zakonodaje, namenjene prenosu direktive o prenosu podjetij (ES, FR, SI, SE), ni poročalo o nikakršnem vplivu.

Finska je navedla, da bistvenih sprememb ni bilo zato, ker se je nacionalna zakonodaja o kolektivnih odpustih za pomorščake uporabljala že prej in ker so pomorščaki že imeli delne pravice v zvezi s prenosom podjetij. Dve državi članici (CZ, AT) sta navedli, da nista državi zastave, pod katero bi plula plovila, za katera se uporabljata člena 4 in 5 Direktive. Slovaška je navedla, da ni država zastave, pod katero bi plula plovila, za katera se uporablja člen 4 Direktive.

3.1.4.2 Vpliv na število pomorščakov

Iz odgovorov držav članic je na splošno razvidno tudi, da izvajanje členov 4 in 5 Direktive ni negativno vplivalo na število pomorščakov. Kaže torej, da začetek veljavnosti členov 4 in 5 Direktive ter povezanih nacionalnih določb ni vplival na stopnjo zaposlenosti pomorščakov na plovilih, registriranih v državah članicah.

Zmanjšanje števila pomorščakov sta zabeležili le dve državi članici (EE, EL). Grčija je navedla, da se je število pomorščakov, zaposlenih na plovilih, ki plujejo pod grško zastavo, od leta 2018, ko je prenesla Direktivo, zmanjšalo, vendar konkretnih podatkov ni predložila. Estonija je poročala o zmanjšanju števila članov posadke trgovske mornarice in rahlem zmanjšanju števila ribičev, vendar prav tako ni predložila konkretnih podatkov. Obe državi sta navedli, da zmanjšanja ne povezujeta z začetkom veljavnosti Direktive. Estonija je pojasnila, da je delovna predpostavka ta, da obstajajo drugi razlogi, kot sta pandemija COVID-19 in zmanjšanje števila potovanj.

V Belgiji se je po podatkih o socialni varnosti stopnja zaposlenosti v sektorju trgovske mornarice nekoliko zmanjšala[14], število ribičev pa je ostalo stabilno. Latvija je v zvezi z vključitvijo pomorščakov na področje uporabe nacionalne zakonodaje, namenjene prenosu direktive o kolektivnih odpustih, navedla, da se je zmanjšalo število pomorščakov s kvalifikacijami za delo na trgovskih ladjah in povečalo število pomorščakov s kvalifikacijami za delo v posadki ribiških plovil. Belgija in Latvija teh sprememb nista mogli povezati z začetkom veljavnosti Direktive. Latvija je domnevala, da so glavni dejavniki konkurenca z azijskimi pomorščaki, možnosti prerazporeditve na kopno in, zlasti kar zadeva ribiče, spremembe zahtev glede kvalifikacij za kapitane plovil.

Dve državi članici (IE, PT) sta zabeležili povečanje števila pomorščakov. Podrobnih podatkov nista predložili, vendar povečanja nista povezovali z začetkom veljavnosti Direktive. Irska meni, da je povečanje posledica povečanja števila trgovskih ladij. Portugalska domneva, da je tako kot v primeru

[14] Po drugi strani pa podatki skupnega odbora za sektor trgovske mornarice kažejo, da se je stopnja zaposlenosti močno povečala, kar pa je mogoče pripisati nedavni vključitvi sektorja poglabljanja dna in odobalnih dejavnosti v sektor trgovske mornarice.

povečanja števila plovil tudi povečanje števila pomorščakov povezano s poenostavitvijo pravne ureditve mednarodnega ladijskega registra Madeire iz leta 2015.

Tri države članice (HR, IT, FI) niso zabeležile bistvenih sprememb v številu pomorščakov. V Italiji se število pomorščakov med letoma 2017 in 2020 praktično ni spremenilo (s 26 105 se je zmanjšalo na 25 744, torej za 1,4 %): zmanjšanje števila tovornih plovil se je delno izravnalo s potniškimi plovili z večjim številom osebja, številni zaščitni ukrepi iz Direktive pa so se za člane posadke morskih plovil uporabljali že prej. Število pomorščakov na Finskem se v obdobju od leta 2017 do leta 2019 ni bistveno spremenilo; šteje se, da je zmanjšanje števila pomorščakov v letu 2020 povezano s pandemijo COVID-19.

Štiri države članice (CZ, HU, MT, PL) so navedle, da se število pomorščakov ni spremenilo. Litva ni poročala o spremembah, ki bi bile povezane z vključitvijo morskih plovil na področje uporabe zakonodaje, namenjene prenosu direktive o prenosu podjetij. Češka je pojasnila, da komercialnih morskih plovil, registriranih pod češko zastavo, nima in da zato nespremenjeno število pomorščakov zajema pomorščake, ki imajo pomorsko knjižico, ki jo je izdal češki pomorski organ, ter so zaposleni na morskih plovilih, ki plujejo pod različnimi zastavami držav članic EU in zastavami tretjih držav. Nemčija je navedla, da začetek veljavnosti člena 4 Direktive ni vplival na število pomorščakov.

Šest držav članic (BG, DK, CY, LT, LU, RO) ni moglo zagotoviti podatkov o vplivu Direktive in vključitve posadk morskih plovil v pravila o kolektivnih odpustih na število pomorščakov. Navedene države članice ter Latvija in Slovaška so navedle, da nimajo podatkov o številu pomorščakov v zvezi z razširitvijo zakonodaje o prenosu podjetij. Nizozemska je v zvezi s tem pojasnila, da sicer ima na voljo podatke o številu članov osebja na plovilih, ki so plule pod nizozemsko zastavo, iz leta 2021 (4 600 nizozemskih članov osebja, 16 000 tujih članov osebja), ne pa tudi zanesljivih podatkov iz prejšnjih let, s katerimi bi lahko opravila primerjavo.

Pet držav članic (ES, FR, NL, SI, SE) pomorščakov predhodno ni izključilo iz nacionalne zakonodaje, namenjene prenosu direktive o kolektivnih odpustih, in zato ni zabeležilo vpliva na število pomorščakov. Da vpliva ni bilo, so navedle tudi štiri države članice (ES, FR, SI, SE), ki pomorščakov predhodno niso izključile iz nacionalne zakonodaje, namenjene prenosu direktive o prenosu podjetij. Avstrija je navedla, da ni država zastave, pod katero bi plula plovila iz členov 4 in 5 Direktive, Slovaška pa, da ni država zastave, pod katero bi plula plovila iz člena 4 Direktive.

3.2 Pripombe socialnih partnerjev

Kar zadeva delodajalce v pomorskem sektorju, je združenje ECSA menilo, da sta bili uporaba in izvrševanje členov 4 in 5 Direktive v državah članicah zadovoljiva. Po navedbah združenja ECSA sta bila število plovil, ki plujejo pod zastavami posameznih držav članic, in število pomorščakov stabilna. Združenje Europêche, ki zastopa delodajalce v ribiškem sektorju, ni predložilo pripomb.

Kar zadeva socialne partnerje, ki zastopajo delavce, federacija ETF bistvenih informacij o uporabi člena 5 Direktive v zvezi s prenosom podjetij ni mogla zagotoviti, ker teh informacij od svojih članov ni prejela. V zvezi z uporabo člena 4 Direktive o kolektivnih odpustih je federacija ETF navedla, da informacij od vseh svojih članov ni prejela, tisti člani, ki so informacije predložili, pa niso navedli sprememb v številu plovil, ki plujejo pod zastavami posameznih držav članic, ali številu pomorščakov.

4. Sklepne ugotovitve

Vse države članice so poročale o ukrepih za prenos sprememb direktive o kolektivnih odpustih, s katerimi so bile na področje uporabe navedene direktive vključene posadke morskih plovil, na področje uporabe direktive o prenosu podjetij pa morska plovila. Vse države članice niso sprejele novih zakonov ali sprememb obstoječih aktov, saj to v državah članicah, ki v preteklosti (posadk) morskih plovil niso izvzele s področja uporabe svojih nacionalnih predpisov, ni bilo potrebno. S tem so se izboljšale pravice pomorščakov, ki prej niso bili zaščiteni z navedenima direktivama.

Večina držav članic je člen 4(2) Direktive, v skladu s katerim morajo delodajalci o načrtovanih kolektivnih odpustih uradno obvestiti pristojni organ države zastave plovila, prenesla v obliki obveznosti uradnega obveščanja nacionalnega pristojnega organa. Ta organ bo torej isti organ, ki ga je treba uradno obvestiti tudi o kolektivnih odpustih vseh drugih delavcev. Le nekaj držav članic je navedeno določbo preneslo v obliki obveznosti uradnega obveščanja države zastave.

Izkušnje z uporabo sprememb direktive o kolektivnih odpustih in direktive o prenosu podjetij v praksi so zelo omejene. O uradnih obvestilih o kolektivnih odpustih članov posadke morskega plovila je poročalo le pet držav članic, ki so zabeležile eno do šest uradnih obvestil, dve državi članici pa sta poročali o enem ali dveh prenosih morskih plovil. O sodnih postopkih ni poročala nobena država članica.

Pomisleki, da bodo spremembe škodile pomorskemu sektorju, ker naj bi povzročile spremembe zastav in izgubo delovnih mest, so se izkazali za neutemeljene. Večina držav članic in sektorskih socialnih partnerjev, ki zastopajo delodajalce in delavce, v zvezi z vključitvijo posadke morskih plovil na področje uporabe direktive o kolektivnih odpustih in vključitvijo morskih plovil na področje uporabe direktive o prenosu podjetij ni poročala o spremembi števila plovil, ki plujejo pod zastavami posameznih držav članic, ali števila pomorščakov. Države članice so v primerih, da so poročale o zmanjšanju ali povečanju števila morskih plovil ali pomorščakov, navedle, da ta sprememba ni povezana z vključitvijo (posadke) morskih plovil na področje uporabe navedenih dveh direktiv.